

Hermuset: Marten Mingus Quintet -kaiuttimet

Teksti Matti Hermunen Kuvat: Mauri Eronen

Highend on oma alueensa Hifimaailmassa. Kategorian alle kokoamme jollakin tavalla erilaisia, eksoottisia tai tavallista kapeampaa harrastajaryhmää kiinnostavia laitteita ja tarvikkeita. Kokeiltujen laitteiden ei siis tarvitse välttämättä olla kymmenien tuhansien eurojen hintaisia ja siten useimpien saavuttamattomissa, joskin sellaisille alue onkin omiaan.

Kovat on lupaukset

Ruotsalaisen Martenin parhaan Coltrane-sarjan kaiuttimien hinnat alkavat vajaasta 70 000 eurosta. Mutta niitä selvästi edullisemman, tuliterän Mingus Quintetin luvataan olevan pitkälle samaa tasoa. Kova väite.

ASIASTA oli pakko kysyä Martenin perustajalta ja pääsuunnittelijalta Leif Olofssonilta.

Hänen mukaansa Quintet on tavallaan edullisempi versio Coltrane 2- ja 3-kaiuttimista: bassoina on kahden kymppituumaisen sijaan kolme seitsemäntuumaista, mutta keskiääninen ja diskantti ovat samat kuin Coltrane 2 -mallissa.

Kotelo on tehty MDF:stä, siinä missä Coltranen kotelo on kauniisti taivutettua hiilikuitua. Olofsson kertoo, että kotelosta on kuitenkin onnistuttu tekemään vankka. Seinämien paksuus vaihtelee 28–40 millimetrin välillä, ja koteloa on jäykistetty mittausten avulla sijoitetuilla poikittaistuilla. Leifin mukaan lopputulos on lähes yhtä jäykkä kuin hiilikuituisissa malleissa.

Elementeistä Leif kertoo näin: ”Accutonin valmistamat elementit ovat pitkälle samoja versioita, joita käytämme huippumallissa Coltrane Supreme 2. Itse asiassa keraaminen C90 Cell -keskialue ja timanttinen DB20 Cell ovat samat kuin Supreme 2:ssa, ja seitsemän tuuman bassoelementit ovat samaa sarjaa kuin vanhimmassa veljessä käytetyt kahdeksantuumaiset. Normaaliirakenteisia huomattavasti keveämmät mutta samalla kuitenkin jäykät hunajakennorakenteiset elementit on tehty alumiinin ja keraamisen materiaalin seoksesta. Kartiomuodon sijaan elementtien pinta on tasomainen, jolloin elementin liikkeestä tulee selkeämmin mäntämäinen. Lisäetuna elementtien akustinen keskipiste saadaan samaan tasoon. Parasita elementeissä on niiden pieni särö. Tähän vaikuttaa eniten keskialueen ja diskantin rengasmagneetin avoin rakenne. Särö on 60–70 prosenttia matalampi kuin normaaliratkaisuilla ja jää tyypillisesti alle 0,05 prosenttiin koko äänialueella.”

kuka

Matti Hermunen on helsinkiläinen pitkän linjan hifiarrastaja. Hänen musiikinkuuntelunsa painottuu vahvasti ns. klassisen musiikin puolelle. Myös elokuvat ja niiden monikanavaäänentoisto ovat kiinnostuksen kohteita.

Nimikkopalstallaan hän testaa intohimonsa kohteena olevia, usein sängen hinnakkaita hifituotteita. Laitearviot perustuvat vankkaan kokemukseen useiden vuosikymmenien ajalta.

Hän jatkaa: ”Kaiuttimen vaihe- ja aikakäyttäytyminen saadaan kohdalleen ’yksinkertaisella’ ensimmäisen asteen jakosuotimella – tosin siihen tarvitaan 48 osaa. Jotta pienisäröisten elementtien toistoa ei pilattaisi huonolaatuisilla osilla, käytämme parhaita komponentteja. Esimerkiksi kondensaattoreissa on hopea- ja kultapäällysteinen johdotus sekä keloissa kuparikalvo. Kääntöpuolena on, että jakosuotimesta tulee väkisin iso ja kallis. Näillä perusteilla uskallamme väittää, että Quintet on suorituskyvyltään lähellä Coltrane-sarjaa.”

Quintetin kotelo on erinomaisen hienosti viimeistelty. Ulkonäöltään kaiutin istuu vaativimpiin ympäristöihin, ja se on kaikin puolin hillityn tyylikäs. Ainoa, mistä jotkut vierailijat huomauttelivat, olivat kaiuttimen stabiiliin seisontan kannalta välttämättömät, Coltrane-sarjasta tutut teräksiset jalat, joiden päässä on reilun kokoiset kartiot ja lattiaa suojaavat tassut.

Vaimennusaineena käytetään aitoa lampaanvillaa, sisäisen kaapelointi on Martenin hovihankkijalta Jorma Designiltä ja yhdet liitinterminaalit WBT:ltä. Tuplajohdotus ei siten onnistu. Liitinterminaalissa on porrastettu basson tason säätö. Viimeistelyvaihtoehdot ovat pianomusta sekä kokeilussa ollut pianopintainen tumma pähkinä.

Mingus Quintetista on saatavana myös SE-versio, jonka kotelo on tehty vielä hienommaksi sekä järeämmäksi ja jonka muotoilussa on tavoiteltu Coltrane-mallien tyyliä. SE tehtiin Kaukoidän asiakkaiden pyynnöstä. Saa sitä Suomeenkin, mutta hintalappu on reippaasti isompi kuin normaali Quintetissa.

Sivistynyt

Mingus Quintet on kovatasoinen toistaja, ehkä tasapainoisin kotona kokeilluista. Otteeltaan se on järkkäyttämättömän sivistynyt vaikka tarvittaessa lautoo pöytänsä esityksen raakuuden, äänityksen rosoisuuden tai laitteiston ongelmat.

Tasapainoltaan se on lähes neutraali. Aivan hivenen se kallistuu asteikolla armottoman monitorimainen – kaiken kaunistelija helpomman →

👉 Keraamiset, kerrosrakenteiset bassoelementit ovat peräisin Accutonilta. Tasopinnalla tavoitellaan määntämistä toistoa.

👉 WBT:n liittimiin saa järeänkin touvin. Bassolle on neliportainen tasonsäätiö.

kuuntelun puolelle muttei haitaksi asti. Sivistys vaan tunkee läpi. Ja musiikin uskottavuus ei koskaan kärsi.

Ehkä juuri tasapainoisuutensa ansiosta Quintet on yksi tarkimmista kaiuttimista, joita on tullut kuunneltua. Siinä on harvoin kuultua läpinäkyvyyttä.

Kirkas – tumma -asteikolla tasapaino on kohdallaan. Voi olla, että vakiokaiuttimensa keski- ja yläalueen vankkaan esillepanoon tai jopa riehuntaan tottuneet saattavat aluksi pitää sitä tumma- tai jopa mattasointisena ennen kuin toteavat, että Quintet on useimmiten oikeassa. Ei se ole tumma tai kirkas, toistaa vain.

Uskollinen alkuperäisille

Quintetin vahvimpia alueita oli pianon toisto. Pianojen luonne sekä äänityksifilosofioiden kirjo valottui helposti. Quintet myös toisti Cedric Tiberghienin ja kumppanien tänä vuonna ilmestyneen Bartok-levytyksen (Hyperion) hätkähdyttävän dynamiikan uskottavasti. Yksi kuulijoista melkein tippui penkiltä Sonata for two Pianos and Percussionin alkupuolen äkillisessä nousussa.

Quintetit eivät korostaneet Malcolm Bilsonin fortepianon luonnetta niin paljon kuin jotkut kilpailijat – ehkä siksikin, että pianon soinnista puuttui ylimmän osan kireys. Toisaalta ne toistivat fortepianon kaikukopan puumaisen soinnin selkeimmin kuin koskaan.

Charlie Hadenin ja pianisti Hank Jonesin viimeiseksi jääneellä albumilla Come Sunday Jonesin piano soi todella uljaasti: ääni oli laaja, sointuva ja sopivan runsas kaikilta rekistereiltään. Hadenin kontrabassokin soi oikealla tavalla täyteläisti.

Varsinkin pianon alarekisterin luonteva erottelu yllätti toistuvasti, oli kyse klassisesta tai jazzista.

Eliahu Inbalin konserttilevytyksellä Mahlerin neljänestä sinfoniasta jousisoundi oli harvinaisen sävykäs ja soiva, kun se usein tuppaa menemään elottomaan päin. Kolmannen osan iso nousu toistui komeasti, iso- ja pata-rummun potkut tuntuivat sydäneläällä. Vaskipitoinen Händelin Ilotulitusmusiikki soi sekin nautittavasti. Quintetit tekevät tilaa hyvin, oli kyse yleisestä tilantunusta tai joillakin levyillä olennaisesta esiintyjien sijainnista suhteessa toisiinsa.

Ylimmän alueen toisto on tarvittaessa viimeisen päälle kaunista, vaikka esityksen luonteen vaatiessa Quintet osaa muuttua kolkoksi. Alan Parsonsien tuotosten loppuun asti hinkatut silosoinnit helisivät ja bassot tupsahatelivat kuin unelmissa. Ei ihme, että näitä levyjä käytetään paljon kaiutindemoissa.

Onneksi Marten ei kuitenkaan anna yhtään armoa, jos keski- ja yläalueella on ongelmia: se soi kovaa ja ylikirkkaasti, jos levyllä on huonolaatuinen diskantti tai muuten vaan rupinen ääni. Se ei kaunistellut Jethro Tullin Songs from the Woodin yläkorosteisia miksausuksia, vaikka korostumattomuutensa ansiosta säilyttikin levyn kuunneltavana. Quintet kyllä teki selväksi, kuinka paljon Steven Wilsonin taitava uudelleenmasterointi paransi levyn yläalueen sointia. Tosin se kertoi yhtä selvästi, että äänitteen alapäästä oli muokattu hieman turhan raskas.

Neutraaliudestaan huolimatta – tai ehkä juuri sen vuoksi – Quintet hoiti rytmimusiikin innostavasti. Se

svengasi, ja iskua, pontevuutta sekä potkua riitti. Eikä Quintetien erinomainen erottelu vienyt toistosta elämän makua, päinvastoin. Oma nautintonsa on kuulla, mitä kaikkea muusikot puuhailevat, kunhan kokonaisuudesta ei tule hajutonta ja mautonta. Heittäytymisen ja energian tulee välittyä.

Alakerta hoidossa

Uruissa oli sopivassa suhteessa selkeyttä ja lämpöä, voimakkuutta normaalitarpeisiin muttei ylenpalttisesti. Vakiokokeiltavan, Mussorgskyn Näyttelykuvista tehdyn urkusovituksen jalkiot toistuivat riittävän selkeästi, vaikka huoneentäyttävän voiman tuntua ei syntynyt. Orkesterimusiikilla iso- ja patarumpuosuuksissa oli voimaa ja sävyt selkeät. Alemman alueen toisto oli muuten erittäin kurinalainen, erotteleva, selkeä ja kokonaisuutena balanssissa.

Ohuudesta tai bassovajeesta Quintetia ei voi syyttää. Rytmimusiikilla sekä jatsissa akustinen ja sähköbasso toistuivat voimalla, eikä toisto kuitenkaan hajonnut tai mennyt överiksi.

Lienee niin, että Quintetin alimman alueen toisto on tietoisesti viritetty toistamaan melko alas mutta samalla rajoitettu viisaasti. Elementtien pinta-alaan tuskin antaisi enempään periksi.

En omassa kuuntelussa huomannut ongelmia alapään dynamiikassa tai tehonkestossa, mutta yksi kuuntelija laittoi Quintetit helposti polvilleen lähes kaikki kaiuttimet kukistavalla Kodon Ibukilla. Raivokkaita sessioita harrastava hankkii isommat Martenit tai lähtee basso-kauppaan.

Yksi parhaista

Marten Mingus Quintet on kokeilussa olleista yksi parhaiten toimivia kaiuttimia. Omaan kuuntelutilaani se istui loistavasti. Maltillinen koko ja moitteeton viimeistely helpottavat sisustussuunnittelua. Riittääkö se kaikille, on maku- ja kuuntelutapakysymys. Jotkut ehkä toivoisivat ripauksen lisää elävyyttä, jota ehkä saa viritettyä haluttuun suuntaan kuunteluhuoneen ominaisuuksilla ja oheislaitteilla. Yksi Quintetteja kokeillut kertoi, että käyttämällä Jorma Designin väli- ja kaiutinjohtoja hän sai niistä irti parhaan toiston.

Alimmalle alueelle saa lisää pontevuutta ja tehonkesto subbarilla, mutta samalla riskeeraa Quintetin erinomaisen sävykkään ja balanssissa olevan bassotoiston.

Quintet on vakuuttava tapaus. Kannattaa kokeilla. ■

Toisella korvalla Mikael Nederström

TASAINEN, siisti ja harvinaisen sopusointuinen taajuustasapaino. Soundi saattaa olla ihan himpun verran keskialueen lämminsävyisten taajuuksien suuntaan kallellaan, mutta tämä ei haittaa. Kirkkain kimallus ja elävin räime voivat hiukan vaimentua, mutta sen vastapainoksi moni levy soi todella miellyttävästi. Metallica saattaa jonkun mielestä saada liiankin silkisen käsittelyn. Jopa huonosti äänitetty oopperalaulu soi siedettävästi. Dynamiikkaa kyllä on, jos tarvitaan, mutta se ei tule missään tilanteessa silmille. Bassopää on kuitenkin sen verran jyty, että en veisi kaiutinta pieneen, ehken edes keskikokoiseen betonihuoneeseen. Basso menee sinänsä alas, melkein pohjaan saakka, mutta alkaa protestoida pahimmilla iskuilla, joten kaikkein kovimmille luokuttajille subbari on pakkohankinta. Sen sijaan kaikille muille yleispätevä, miellyttävä ja sivistynyt musiikkitoistin jättää erittäin vähän toivomisen varaa.

👉 Martenin tavaramerkki: metallinen jalusta, järeät piikit ja jääkiekon kokoiset tassut.

info Marten Mingus Quintet

Hinta	49 900 €
Edustaja	Hifihuone Oy
Puhelin	(03) 2130 750
Lisätietoja	www.hifihuone.fi www.marten.se
Mitat (l x k x s)	28 x 107 x 38 cm
Paino	60 kg
Toimintaperiaate	3-tie, refleksi
Suurin suositeltava teho	300 W
Nimellisimpedanssi	6 Ohm (3,4 Ohm min.)
Elementit	
-basso	3 x 175 mm
-keskialue	1 x 100 mm
-diskantti	1 x 19 mm
Jakotaajuus	370 Hz, 4 000 Hz
Liitin	Naparuuvi
Kaksoisjohdotus	Ei